

Església de Sant Pau d'Ordal

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Plaça de l'església, s/n (Sant Pau d'Ordal)/Carrer de Sant Pau

Coordenades:

Latitud: 41.38146
Longitud: 1.79594
UTM Est (X): 399322
UTM Nord (Y): 4581804

Classificació

Número de fitxa 08273 - 81
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle XII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat. Pl. de la Vila 11, Sant Feliu de Llobregat

Fitxes associades:

[Sarcòfag de l'església de Sant Pau d'Ordal](#)

[Pica baptismal de l'església de Sant Pau d'Ordal](#)

Autoria de la fitxa Oriol Vilanova

Data de registre de la fitxa: dt., 07/03/2006 - 01:00

Descripció

Església d'una nau amb absis, portal adovellat i campanar de planta quadrada al costat esquerra de la façana principal, situada a llevant, en lloc de l'absis, degut a una profunda remodelació realitzada l'any 1919, de resultes de la qual la orientació de l'edifici està capgirada totalment, amb l'absis mirant a ponent. A la façana principal i en part de la façana sud hom pot observar un parament format per carreus ben escairats i polits, de mida irregular, disposats en filades uniformes. La façana sud presenta també una finestra d'una sola esqueixada, amb llinda monolítica retallada en arc.

El campanar de torre, de planta quadrada, es troba a l'angle sud-est de l'edifici, i presenta un sol nivell de finestres, amb quatre obertures esveltes coronades per arcs de mig punt. L'aparell és similar al de les parets sud i est, si bé la part alta de la torre està totalment alterada, acabant en un terrat amb merlets als quatre angles. Aquest campanar té tres campanes. La de la cara nord fa 69 cm. de diàmetre i té una inscripció que diu "Maria del Rosari. Sant Pau d'Ordal. 1955". La campana de la cara est fa 88 cm. de diàmetre i té una inscripció escrita en llatí, que traduïda diu: "En el baptisme dels infants m'alegro. En la mort dels fidels ploro. En tot temps lloo Déu. M'anomeno Paula. Parròquia de Sant Pau d'Ordal. Joan Borràs, Rector. Any del Senyor 1959. Em va fer Murua Vitoria. Espanya". La tercera campana és al terrat i connectada al rellotge, i no presenta cap inscripció. A finals de l'any 1989 es va col·locar un sistema electro-mecànic que actua sobre les dues campanes grans, fent els tocs de l'Angelus, de Difunts i repica per cridar a missa, de forma automàtica. Aquest campanar té una alçada de 15 metres.

Durant unes obres que es portaren a terme als anys '40 a la necròpolis d'època medieval pertanyent a l'església, al sector sud, van aparèixer dos elements arqueològics destacats (veure fitxes associades): un sarcòfag antropomorf fet de pedra calcària i una pica baptismal; tots dos elements d'època romànica. Les dues peces estan actualment conservades a l'interior de l'església. L'equip elaborador de la Carta Arqueològica de 1990 relaciona aquestes peces amb la primitiva construcció de l'edifici, o bé d'un anterior no documentat, també de tipus religiós.

Quan es descobrí el sarcòfag també aparegueren força restes humanes.

Història

La data més antiga de què tenim constància sobre l'església de Sant Pau d'Ordal són els anys 1054-1060, en què Mir Geribert, senyor del castell de Subirats, féu donació al monestir de Sant Sebastià dels Gorgs de totes les seves possessions des del gorg negre al torrent i el prat, passant per Sant Pau. L'any 1095, l'església passà a ser propietat del cenobi de Sant Sebastià, en virtut de la donació que en va fer Arnau Mir de Santmartí, juntament amb la seva dona Jordana i el seu fill Jordà. Arnau Mir disposà també que els monjos celebressin un ofici per la seva ànima a l'església de Sant Pau. Aquesta cessió va ser ratificada pel bisbe de Barcelona l'any 1101.

El 1147 es documenta també un plet entre el castlà de Subirats, Alaman, i el prior dels Gorgs, resolt a favor del segon. En aquest plet el castlà pretenia el dret de percepció de les civades, joves, palles, toltes i forces de la parròquia de Sant Pau. Aquest tipus de conflictes jurisdiccionals entre els senyors de Subirats i els priors dels Gorgs s'allargaren al llarg dels segles XIII i XIV.

Finalment, el 1409, Sant Pau d'Ordal i Sant Sebastià dels Gorgs van passar a dependre de Montserrat, fins que el 1835, a causa de la desamortització de Mendizábal, fou retornada de nou a Subirats.

El 1936 l'església i la rectoria van ser saquejades, destruint-se gran part del seu patrimoni documental. Actualment, a la rectoria es conserven els documents que es van salvar de la destrucció de l'arxiu parroquial de Sant Pau.

Durant unes obres que es portaren a terme als anys '40 a la necròpolis d'època medieval pertanyent a l'església, al sector sud, van aparèixer dos elements arqueològics destacats (veure fitxes associades): un

sarcòfag antropomorf fet de pedra calcària i una pica baptismal; tots dos elements d'època romànica. Les dues peces estan actualment conservades a l'interior de l'església. L'equip elaborador de la Carta Arqueològica de 1990 relaciona aquestes peces amb la primitiva construcció de l'edifici, o bé d'un anterior no documentat, també de tipus religiós. Quan es descobrí el sarcòfag també aparegueren força restes humanes.

Bibliografia

- A.A.V.V. (1992): "Catalunya Romànica". Vol. XIX. El Penedès. L'Anoia. Ed. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, p. 197-198.
- A.A.V.V. (1981): "Pla General d'Ordenació Urbanística de Subirats". Annex I. Ajuntament de Subirats.
- CLARAMUNT, Jaume; MASSANA, Montserrat; VALLS, Jordi (1996): "Campanars i campanes de l'Alt i el Baix Penedès". Vilafranca del Penedès, p. 187.
- LLORAC I SANTÍS, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed. Ajuntament de Subirats, pp. 200-206.
- LLORAC I SANTÍS, Salvador (1978): "El Penedès durant el període romànic", dins MISCEL·LÀNIA PENEDESENCA, 1978, vol. I, p. 82.
- RIBÉ, G.; CEBRIÀ, A. i SENABRE, M.R. (1990): "Carta Arqueològica de l'Alt Penedès." Vilafranca del Penedès.
- ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986): "Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. Vol 2, Alt Penedès." Barcelona, p. 181.

